‘Duitsers vallen terug op een oerbehoefte aan veiligheid’

Achtergrond - 27 maart 2020 - Auteur: Marja Verburg

“Blijf binnen!” adviseerden de Duitse vriendinnen van Petra, medewerker van het Duitsland Instituut Amsterdam (DIA), haar. “Ga naar buiten en tank vitamine D!” riepen haar Nederlandse vrienden en collega’s. Ook andere DIA-medewerkers zien in coronatijden mentaliteitsverschillen tussen beide landen. Drie van hen vertellen via een videochat vanuit huis over hun ervaringen van de afgelopen weken. “In Duitsland zijn ze veel voorzichtiger, maar ze willen wel contant blijven betalen.”

Petra Schulze Göcking, communicatiemedewerker van het DIA, zat de afgelopen week vrijwillig thuis in quarantaine. Ze hoorde vorige week dat een bekende met wie ze recent nog contact had gehad, waarschijnlijk met het coronavirus is besmet. “Mijn Duitse vriendinnen zeiden allemaal: ‘je moet echt thuis blijven!’ Toen ik zei dat ik een keer ‘s morgens vroeg wilde hardlopen, zeiden ze dat ik dat niet moest doen. Terwijl mijn Nederlandse vrienden en collega’s zeiden dat ik gewoon naar buiten kon: ‘als je anderhalve meter afstand houdt, kan je niks gebeuren’. En dat frisse lucht goed voor me is en ik vitamine D moet tanken. Dat denk ik ook, maar ik weet het niet zeker. Daarom ben ik toch maar thuis gebleven.”

Boodschappen had ze nog genoeg in huis gelukkig. “In de winkel is afstand houden denk ik toch moeilijker.“ Eén keer heeft ze afval weggebracht en een rondje buiten gelopen. “Toen had ik wel een slecht geweten.”

Ze belt veel met vrienden in Nederland en Duitsland en met haar Duitse familie. “Mijn ouders en broer en zussen zijn er wel relaxed over.” Haar Duitse vrienden gaan zo min mogelijk naar buiten. “Alleen voor boodschappen. Ze mogen wel wandelen, maar ze doen het uit zichzelf niet.”

Dat haar Duitse vrienden zoveel voorzichtiger zijn, komt mede omdat Duitsland al eerder met corona werd geconfronteerd, denkt Petra. Daar was eind januari al een besmetting geconstateerd. “Ik had ruim een maand geleden een hoestje, dat had ik al een week, en ik ging gewoon naar mijn werk. Dat vonden zij toen al echt niet kunnen. Een vriendin van mij die bij de gemeente Düsseldorf werkt, mocht in die

periode al niet naar haar werk als ze verkouden was. In Nederland was toen alles nog heel ontspannen, maar ik heb toen toch maar een dag thuis gewerkt. Ik had het gevoel dat mijn Nederlandse collega's dat wat overdreven vonden."

> 'Veel Duitsers gaan risico's sowieso al zoveel mogelijk uit de weg'

"Maar veel Duitsers gaan risico's sowieso al zoveel mogelijk uit de weg", voegt Petra toe. "Dat zie je nu ook met corona heel duidelijk. Al moet je met met dit soort uitspraken wel voorzichtig zijn. Wat je bevestigd wilt zien, zie je ook bevestigd. Ik heb ook vrienden in Duitsland die wel losser zijn."

Wat ze lastig vindt, is dat ze in Nederland en Duitsland verschillende dingen hoort en leest over hoe lang je besmettelijk bent met het coronavirus. "In Nederland zeiden ze lange tijd dat je het alleen kan overdragen als je zelf symptomen hebt. In Duitsland moet je thuis blijven als je contact hebt gehad met iemand die besmet is." Petra is geen voorstander van overdreven voorzichtigheid, zegt ze. "Maar in tijden van corona kan je inderdaad maar beter iets voorzichtiger zijn."

Vrijdag liep haar thuisquarantaine af. "Was net hardlopen", mailt ze. "Wat was dat heerlijk!"

'Mensen in Duitsland gaan niet naar buiten als het niet nodig is'

Roswitha Dickens is sinds september taalassistent bij het DIA en gaf tot twee weken geleden les aan de UvA. Inmiddels zit de geboren en getogen Brabantse in Duitsland. Ze ging in het weekend van 14 maart naar Heidelberg, waar ze als student-assistent aan de universiteit ook nog werk heeft. En waar ze de afgelopen zeven jaar, voor ze naar Amsterdam verhuisde, met haar man woonde. "Hij zat de afgelopen tijd in Bayreuth voor zijn werk, maar we hadden ons appartement in de buurt van Heidelberg aangehouden. Daar zagen we elkaar eens per maand. Nu zitten we hier weer bij elkaar. Dat is fijn, maar ook raar. We moeten ons aanpassen aan de nieuwe situatie."

Haar lessen aan de studenten Duitslandstudies in Amsterdam geeft ze nu online vanuit Duitsland. Roswitha heeft veel contact met haar collega's in Amsterdam en met haar familie in Brabant. "Je vraagt nu toch extra veel na. Mijn tante werkt op de IC in Breda. Tot nu toe gaat het goed met mijn familie, er zijn geen coronabesmettingen."

Net als Petra ziet Roswitha dat Duitsers voorzichtiger zijn dan Nederlanders. "Ik heb het gevoel dat het hier serieuzer wordt genomen. Duitsers hier gaan niet naar buiten als het niet nodig is en willen ook geen andere mensen over de vloer." Ze ziet ook veel meer mensen met mondkapjes. "Bijvoorbeeld bij de Aldi, de

supermarkt hier. Dat zag ik in Nederland niet.” In Duitsland raadt de Ärtzekammer, de artsenkoepel, mensen inmiddels ook aan om in het openbaar mondkapjes te dragen.

> 'Ik weet in Duitsland wat ik wel en niet mag'

Zelf is Roswitha ook niet veel buiten geweest. “Ik heb wel gewandeld en boodschappen gedaan. Wat ik wel interessant vind: er wordt in de supermarkt aangeraden je pinpas te gebruiken. Maar veel mensen willen toch contant betalen. Een vrouw voor mij bij de kassa zei: ‘Nu mag het nog.’” Dat Duitsers zo graag contant betalen, heeft mede met hun privacygevoeligheid te maken, denkt Roswitha. “Dat je betaling niet ergens wordt geregistreerd. Of het is nog een gewoonte.”

Zelf is ze blij met de duidelijke regels in Duitsland. “Ik weet wat ik wel en niet mag. Niet met meer dan een persoon de straat op bijvoorbeeld.” Met haar man mag ze wel wandelen, maar die is nog voorzichtiger dan zij zelf. “Haha, nee, niet omdat hij Duits is. Hij komt uit Benin, in West-Afrika. Maar hij houdt ook niet van wandelen, dus het komt hem waarschijnlijk ook wel goed uit."

De verschillen die ze nu in coronatijden tussen Nederlanders en Duitsers ziet, zijn niet heel anders dan de verschillen die ze al kende. “Ik las dat er in Duitsland nu heel veel gist wordt gehamsterd en dat er een tekort aan gist is. Duitsers willen kennelijk zelf hun brood bakken. Het zou me niets verbazen als dit iets typisch Duits is.”

'Duitsers in Nederland vinden de regels hier onduidelijk'

Britta Bendieck is hoofd van de Duitslanddesk, de afdeling van het DIA die zich met studentenmobiliteit tussen Nederland en Duitsland bezighoudt. Ze is geboren en getogen in Noordrijn-Westfalen maar woont al meer dan 20 jaar in Nederland. Als je haar vraagt naar de verschillen die zij nu tussen Nederlanders en Duitsers ziet, begint ze als eerste over de Nederlandse psycholoog Geert Hofstede, bekend van zijn interculturele studies. “Een van de cultuurdimensies die hij opstelde gaat over onzekerheidsvermijding. Ik gok zomaar dat Duitsers daarop heel hoog scoren. Ze willen voor alles een verzekering en alles duidelijk hebben.”

In Nederland formuleerde minister-president Rutte in de coronacrisis in eerste instantie niet heel concrete adviezen, zegt Britta. “Hij zei: gebruik je gezond verstand of iets dergelijks. Dat is nogal relatief en rekbaar. Het maakt Duitsers in Nederland oncomfortabel. Ze vinden het vaag, niet concreet en tegenstrijdig.” Ook nu de regels strenger zijn, vinden veel Duitsers hier ze nog steeds onduidelijk. “Er wordt dan gezegd: blijf zoveel mogelijk thuis en blijf als iemand

verkouden is of koorts heeft helemaal thuis. Wat is het verschil tussen thuis en helemaal thuis?”

'Op de Duitse radio hoor ik veel minder onzin'

Britta heeft via haar werk - sinds twee weken online vanuit huis - veel te maken met Duitsers die tijdelijk in Nederland zijn. In haar persoonlijke omgeving kent ze veel Duitsers die hier net als zij al decennia wonen. “Die zijn hier juist graag omdat het hier niet zo streng en correct is. Maar ook zij vallen in de coronacrisis terug op een oerbehoefte aan veiligheid. Wat moet ik doen, wie zorgt er voor me, zijn er nog wel genoeg IC-bedden. Een van m’n Duitse vriendinnen hier appte me: ‘De zenuwen liggen blank, terwijl de Nederlander chill als altijd met de crisis omgaat.’ Hier klinkt voor mij toch ook een diep verlangen naar zulke ontspannenheid door.”

Zelf vindt ze het lastig te bepalen welke regels ze voor haar kinderen moet hanteren. Zij en haar Nederlandse man hadden net bepaald dat ze niet buiten mochten spelen met andere kinderen. Maar toen kwam het advies van de overheid dat kinderen onder de 12 jaar dat wel mogen. “De volgende dag belden hier wel 20 kinderen aan. Voor de kinderen is het natuurlijk een verademing dat we in Nederland wonen en niet in Duitsland. We hebben nu bepaald dat ze met niet meer dan drie kinderen buiten mogen spelen en dat ze niet naar speelplaatsen mogen, want daar zijn veel andere kinderen.” Lachend: “Maar ik fiets er niet achteraan om het te controleren.”

Waar Britta zich over opwindt, zijn stukken in Nederlandse kranten over kostenoverwegingen bij de behandeling van patiënten. “Je kunt op zo'n moment van diepe onzekerheid mensenlevens toch niet in cijfers omrekenen? En dat in de krant! Nederlanders zijn in sommige opzichten veel directer dan Duitsers, maar de vraag is wanneer je zo direct moet zijn.”

Wat ze ook een groot verschil vindt: op de Duitse radio hoort ze veel minder onzin. “Ik luister bijvoorbeeld naar de Duitse zenders Deutschlandfunk en WDR5. Daar zijn ze bloedserieus, met feiten en veel wetenschappers. Die hoor je op NPO Radio 1 ook, maar dan komt er nog van alles en nog wat tussendoor. Een vrouw die dan vertelt dat ze mondkapjes naait en vraagt of dat nut heeft. Wat moet ik daarmee? In Nederland wordt veel meer gerelativeerd. Zolang er geen tegenbewijs is gaan we door zoals we het al deden, zeggen ze hier. In Duitsland is het: zolang er geen tegenbewijs is, gaan we juist niet door zoals we het deden.”

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:
https://duitslandinstituut.nl/artikel/36663/duitsers-vallen-terug-op-een-oerbehoefte-aan-veiligheid